

Skat og Erhvervsfonde 17/4/2013

Søren Bo Nielsen, ECON, CBS

Erhvervsdrivende fonde i skattesystemet

- * Skatteteori og -systemets mulige logik
- * Konsekvenser for beskattningen af forskellige indkomsttyper
- * "*Only people pay taxes*"; passer ikke på fonde
- * Hvordan passer fonde ind i systemet?
- * Systemets konsekvens og lempelig behandling af fonde
- * Alternativ(er)

Skatteteori

Bredt accepteret formål:

- beskat personer i forhold til deres evne til at optjene indkomst

Problem:

- denne indkomstoptjeningssevne observeres ikke (direkte)

Næstbedste:

- beskatning af personers faktisk optjente indkomst

(Forskel: skyldes personers beslutning om, hvor meget de vil arbejde, og hvilket arbejde de vil påtage sig – samt tilfældigheder)

- NB! Beskatning af frugten af arbejdsindsats

Koblet med ønske om omfordeling i samfundet:

- **progressiv beskatning af arbejdsindkomst**

Hvad med **kapitalindkomst**/afkast af kapital?

Gode argumenter for at **friholde** kapitalindkomst fra skat:

- teori: i dynamiske, generelle ligevægtsmodeller går den optimale sats på kapitalindkomst (hurtigt) mod nul

- årsagen er, at det er særligt vigtigt at forhindre forvridninger i opsparings- og investeringsbeslutninger; forvridninger, der "yngler" (minimere efficienstab ved beskatning)

- tillige er beskatning af kapitalindkomst unfair over for dem, der er tilbageholdende i deres forbrug

(slgn. fx en, der lever fra hånden i munden med en, der sparer meget op til senere; sidstnævnte vil igen og igen komme til at betale kapitalindkomstskat og derved alt i alt mere i skat, selv om de to tjener det samme igennem livsforløbet)

Gode argumenter for **alligevel at beskatte** kapitalindkomst

- øvrige skatter ikke problemfri; kapitalindkomstskat som supplement, ikke mindst til omfordeling
- mulighed for '*income shifting*', dvs. omdøbe arbejdsindkomst til kapitalindkomst (selvstændige, fåmands-selskaber)
- ...

Hvordan beskatte indkomst fra kapital? Overvejelser:

- kapitalindkomst kan komme fra mange forskellige kilder/anbringelser
- ønske om neutralitet i anbringelsesmønsteret
- ikke umuligt at omdefinere modtager af kapitalindkomst (modsat arbejdsindkomst)

Konsekvens:

- ønske om **ensartet** beskatning af kapitalindkomst fra alle kilder
- ønske om **fast (lav) sats**

Beskatning af **arv**?

- ønske om, at personer har ikke alt for ulige betingelser ved fødsel/gennem livet
- ønske om omfordeling

Fører til en vis beskatning af bo og arv

Slutresultat:

- et hensigtsmæssigt skattesystem skelner mellem indkomst fra arbejde og indkomst fra kapital
- kunne være et med progressiv beskatning af arbejdsindkomst plus flad skat på alle former for kapitalindkomst plus bo/arvebeskatning

Dvs. det såkaldte **duale indkomstskattesystem**, som har dannet forbillede for skattesystemerne i Norge, Sverige, Finland og til dels Danmark

Skatteteoretikere ynder at udtale "*Only people pay taxes*" – dvs. at i sidste ende falder alle skatter, selv selskabsskatter, på enkeltpersoner

- derfor skal skattesystemet evalueres efter den skattebelastning, der sluttelig gælder på personniveau

- og det bestemmer for eksempel, hvorvidt selskabsskat er nyttigt i systemet

Hvordan passer **selskabsskat** ind?

- selskabsskattens formål er ikke (så meget) til for at belaste virksomheder med skat, men skal hjælpe til med at beskatte personers kapitalindkomst (og arbejdsindkomst)

- nemt og besparende at indsamle virksomheders ejeres indkomst fra selskaberne gennem selskabsskat

- andre hensyn: mulighed for at beskatte udlændinge, mulighed for at inddrage betaling for offentlige serviceydelser ('benefit tax'), 'bagstopper' for personbeskatning

Parentes om virkelighedens skattesystem

Beskatning af personers kapitalindkomst meget uensartet:

- lejeværdi ('ejendomsværdi') kun symbolsk beskattet (og uensartet do.), pensionsafkast også let beskattet, aktieafkast beskattet via selskabsskat plus udbytteskat eller kursgevinstskat, bankrenter og obligations-do. med potentielt høj real beskatning, personlig nettokapitalindkomst beskattet med fire (voksende) satser
- selskabsskat plus højeste aktieindkomstsats svarer nogenlunde til højeste sats på nettokapitalindkomst
- men alt i alt langt fra ensartet, flad beskatning af kapitalindkomst...

Hvordan passer fonde ind?

NB "*Only people pay taxes*" gælder faktisk ikke i et samfund med fonde og lign.

Fonde, ikke mindst erhvervsdrivende fonde (EF), passer ikke umiddelbart ind

- ligner måske selskaber, men selskaber kun mellemstation i beskatning af personers kapitalindkomst
- ligner ikke i udpræget grad personer

Til gengæld mindre tvivl om, at fondes indkomst (helt overvejende) er kapitalindkomst

Mulig konsekvent beskatning af EF

Fonden selv er den ultimative ejer af afkast på dens kapital

Beskatningen af fondens kapitalafkast kunne derfor sidestilles med beskatningen af kapitalafkast for personer

Et muligt udgangspunkt således: Afkast på kapital i fonde beskattes som hos velhavende personer

- skattesats som højeste sats på personlig nettokapitalindkomst
- eller som vanlig kombination af selskabsskattesats plus højeste aktieindkomstskattesats

Argument herfor:

- virksomheder, der konkurrerer med EF-ejede virksomheder, må regne med kapitalomkostning, der er dikteret af både selskabsskat og aktieindkomstskat (for virksomhedens ejere)

Dobbeltbeskatning af fond? Tjah, men det gælder jo som udgangspunkt også for personer

I forhold til denne benchmark er beskatningen af fonde meget markant lettet gennem

- mekanismer til undgåelse af dobbeltbeskatning (transparensregel)
- mulighed for fradrag i skattepligtig indkomst for midler til uddeling
- konsolideringsfradrag
- (- fradrag for hensatte midler)

Lempelig fondsbeskatning fortolket som 'skatteudgift'

- skatteudgift: tab af skatteprovenu som følge af undtagelser/særbestemmelser i skattelovgivningen
- generel anbefaling omkring skatteudgifter: rens ud ved (i) afvikling eller (ii) konvertering til eksplicit subsidie

Mulig begrundelse af lempelig fondsbeskatning

- ønske om at give kræfter/tilskyndelse til uddeling til almenvelgørende formål
- kunne det offentlige ikke varetage sådanne formål selv?
- er det fordelagtigt for det offentlige at uddelegere (og medfinansiere) uddelingerne til fonde?

Alternativ model kunne overvejes: normal beskatning (à la velhavende personer) kombineret med eksplicitte, matchende subsidier

- fordel: passer ind i skattesystemets struktur; subsidier fremgår eksplicit

Smlgn. mindretalsudtalelse fra Fondsudvalget '82:

"Almennyttige fonde bør ikke undtages fra udvidet beskatning.(...) Den gældende skattefritagelse for fonde er en anden måde at give offentlige tilskud på til formål, som ikke er underlagt offentlig kontrol og indsigt. Den forventede lovregulering vil ikke give den nødvendige kontrol, da det fortsat vil være fondsbestyrelsen, som suverænt afgør uddelingen.

Udviklingen har samtidig vist, at der nu er et mindre behov for en række aktiviteter, som udøves i fondsform. På de områder, hvor der fortsat er et samfundsmæssigt ønske om at støtte aktiviteterne, bør dette finde sted gennem direkte tilskud fra det offentlige."(s. 132-133)